

ZA NEDELJO

Viteški redi.

Eden najbolj očitnih dokazov, kako je prodrla Cerkev v srednjem veku v vse življenjske prilike, so viteški redi, zveza meništvov z viteštvom. Viteške rede je rodilo križarsko gibanje. Nadalje so bili ti redi potrebni, ker so bila v jeruzalemskem kraljestvu krščanska le mesta, dežela je ostala mohamedanska ter kristjanom sovražna. Križarske vojske iz zapada so za časa njih bivanja v Palestini lahko zajezile mohamedansko nevarnost, vendar so se morale zopet vrniti nazaj v domovino. Radi tega so se organizirala društva, ki so imela nalogo, mirne romarje spremljati skozi sovražne vasi ter streči bolnikom. Ta prvotna društva so postali redi z obljubami. Trije glavni narodi, ki so se udeleževali križarskih vojn: Francozi, Italijani ter Nemci, so ustvarili vsak svoj viteški red v času, kakor so pač posegali v križarske pohode. Francoski viteški red je dobil ime »templjarji«, italijanski »Janezov red« in nemški »nemški viteški red«. Predstojnik viteškega reda se je imenoval veliki mojster, vodja vitezov v boju maršal. Papeži so potrdili in obdarovali viteške rede radi zaslug za krščanski vzhod z mnogimi predpravicami. Kak naj bi bil viteški redovnik, je označil sv. Bernhard z besedami: »Kristusov vitez bi naj živel strogo ter v pokorščini, trezno ter zmereno, brez žene, otrok ter imetja, skupno, resno, vedno na delu, kot sovražnik zunanega bleska in posvetnih naslad. Jezdi naj na krepkem ter čilem konju v bitko, hrepeni naj le po zmagi, ne po slavi, naj ne pričakuje zmage iz lastne moči, ampak od Boga. Naj bo ponižen kot jagnje, pogumen kot lev, menih in vitez.«

Templjarji.

Leta 1118 so obljubili francoski vitezi jeruzalemskemu patrijarhu poleg navadnih redovnih obljub tudi to, da bodo skupno ščitili in branili sveto deželo z lastnim življenjem. V Jeruzalemu jim je bilo odkazano bivališče na kraju nekdanjega judovskega templja, odtod se jih je oprijelo ime templjarji. Njih grb je bil konj z dvema vitezoma, redovna obleka beli plašč z rdečim križem. Red se je hitro razmnožil z dotokom iz zapadne domovine. Pri padcu trdnjave Akkon (leta 1291) so se umaknili templjarji na otok Ciper in od tamkaj na Francosko s sedežem v Parizu. Red je razpustil leta 1311 papež Klement V. na zahtevo francoskega kralja.

Janezov red.

Italijanski trgovci iz mesta Amalfi so ustanovili leta 1048 v Jeruzalemu zatočišče (hospital) za bolne romarje. Zavod se je povzpел že pri prvem križarskem pohodu do znatnega ugleda. Združila se je z njim še druga organizacija bolniških strežnikov sv. Janeza. Ta skupna družba je bila spremenjena leta 1120 v poseben viteški red, kojega cilj je bil: obramba svete dežele. Ko se je polastil leta 1187 sultan Saladin Je-

ruzalema, so se morali Janezovi vitezi umakniti. Naselili so se na otoku Cipru, so se borili od tamkaj proti Turkom; leta 1310 so osvojili otok Rhodus, ki je postal njihov glavni sedež. Tukaj so se držali do leta 1522, a so se morali umakniti turški premoči. Naselili so se na otoku Malta ter se bojevali zmagovalno proti mohamedancem v Afriki, dokler jim ni iztrgal otoka Napoleon leta 1798. Red obstoja še dandanes in ima svoj sedež v Rimu.

Nemški viteški red.

Od leta 1128 je obstojala v Jeruzalemu sprejemnica za nemške romarje, kjer so bili deležni postrežbe tudi bolniki. Celo nemško družbo je pregnal leta 1187 sultan Saladin iz Jeruzalema, odkoder se je podala h krščanski vojski pred trdnjavo Akkon. Tukaj je bila družba preosnovana v viteški red z nalogo: braniti sveto deželo. Red se je razmnožil in njegovi vitezi so se posebno odlikovali v bojih pred turško trdnjavo Damiette (1219). Veliki mojster Hermann je določil red za pokristjanjenje Prusije. Do padca trdnjave Akkon (1291) je stoloval red tamkaj in se udeleževal bojev po sveti deželi. Po kratkem bivanju v Benetkah se je preselil v nemški Marienburg leta 1309. Pod Avstrijo se je ohranil red kot duhovno vojaška ustanova do današnjega dne. Štajerskim Slovencem je nemški viteški red dobro znan po župnijah ter obsežnih posestvih krog Velike Nedelje, Ormoža, Sv. Miklavža, Središča itd. — Zadnji veliki mojster je bil ali še najbrž je bivši avstrijski nadvojvoda — Evgen.

*

Zveza katoliških ženskih organizacij na svetu je imela pretekli teden svoje 8. veliko zborovanje v Rimu. Ta zveza je bila ustanovljena leta 1910. Glavni predmet razprav in predavanj je bil »Dvig moralnosti v družini« in pa »Molitev s Cerkvijo«. Posamezne zastopnice dekliških organizacij so podale poročila, kako se pri njih razširja liturgično gibanje. Med predavateljicami je tudi bila Poljakinja Dermaloviez, ki je govorila o katoliškem bratstvu.

Vozni red za Din 2-

(po pošti Din 2.59 poslati v znamkah naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

NOVICE

Dober Hrvat, Srb in Slovenec. Novi minister poljedelstva dr. Stanko Šibenik je dal 22. maja časnikarjem izjavo, v kateri pravi med drugim: »Prepričanje, da še le dober Hrvat, Srb in Slovenec more biti ravno tako dober Jugoslovčan, je edina solidna podlaga za izgradnjo zdravega nacionalnega čutenja. Prepričani smo, da daje še le zavarovano in zajamčeno hrvatstvo, srbstvo in slovenstvo pravo podlago za izgradnjo jugoslovanstva, ker šele te tri setavine tvorijo jugoslovansko vsebino. Skupnost čustvovanja, ki sloni na dediščini, ki so jo Srbi, Hrvati in Slovenci zavestno in prostovoljno in kot skrbno varovano pridobitev prinesli v skupno zajednico, je najmočnejša zveza in najsigurnejša pot k nerazdružljivemu edinstvu.

Našo mornarico je jako pohvalil nemški admiral Gladisch, ki je na čelu oddelka vojnega brodogradništva obiskal Dalmacijo. Rekel je o njej: »Napravila je na me lep in jak vtis, četudi je majhna. Velika tudi naša ni. Vi imate izbornu organizacijo, kar vam daje najboljšo nade v razvoj vaše mornarice. Kar se organizacije tiče, služite lahko tudi drugim za vzor.« Nemško brodogradništvo je se je teden dni mudilo v naših vodah, je 21. maja ob pristrčnem pozdravu prebivalstva zapustilo naše morje ter odplulo proti Španiji.

Obrtniški kongres v Beogradu. — Upravni odbor državne zveze obrtniških organizacij je sklenil, da se 9. zborovanje zveze vrši v Beogradu v nedeljo, dne 15. junija. Glavna točka dnevnega reda je načrt novega obrtnega zakona.

Preprečen napad na štajerskega deželnega glavarja. Ko se je 19. maja zvečer deželni glavar dr. Rintelen z avtomobilom vračal iz Eibiswalda v Gradec, je bilo pri vasi Heimschuch preko ceste položeno debelo drevo. Šofer je v zadnjem hipu opazil to oviro ter takoj ustavil avtomobil. Orožništvo je aretiralo nekaj ljudi, ki so osumljeni, da so v zvezi z nameranim napadom. Med njimi sta dva delavca, ki sta dejanje že priznala.

Radio na naših železnicah. Na naših brzdovlakih se je uvedel radio. Aparati so inštalirani v 50 vagonih. V posameznih vagonih so stikala za slušalke. Ena ura poslušanja stane 5 Din. S prvim vlakom, ki je bil opremljen z radio-aparatom so se iz Beograda do Broda peljali zastopniki prometnega, voj-

Vse društvene knjižnice

ki so znale vpeljati Karl Mayove spise, poročamo, da te knjige ljudje izredno radi čitajo. Prva knjiga »KRIŽEM PO JUTROVEM« obsega štiri zvezke, vsak stane Din 13.—, celotna knjiga vezana polplatno Din 65.—, celoplatno Din 70.—. Druga knjiga »PO DIVJEM KURDISTANU« do sedaj izšla dva zvezka po Din 13.—. Naroča se pri

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU

nega in prosvetnega ministrstva in časnikarji. Zaenkrat je mogoče poslušati radio-prenose samo na brzovlakih, ki vozijo med Beogradom in Brodom. Pozneje se bo radio uvedel tudi v vlake ki vozijo po drugih progah.

Smrtno ponesrečeni voznik. V Trbovljah je pri posestniku Kmetu dne 21. maja vstopil v službo hlapec Jurij, ki je dobil službo po posredovanju borze dela. Naslednji dan je peljal opeko s Polaja proti Vodam. Cesta je tukaj zelo strma. Ker pa novi hlapec ceste ni poznal, ni pravočasno zavril voza. Voz, ki je na njem bilo 500 komadov opeke, je začel teči. Po nesreči je z veliko brzi- no se pomikajoči voz hlapca pritisnil k ograji, nekaj časa ga je med vozom in ograjo valjalo, potem je padel pod voz, nakar je šlo eno kolo čezenj. Bil je takoj mrtev.

Nesreča na sokolskem telovadišču. Na trboveljskem sokolskem telovadišču se je 21. maja vežbal sokolski naraščaj. Deka, ki je tudi imela telovačbo, je gledala naraščajeve vežbe v metanju krogle. Šestnajstletni Jerina zgrabi 7 kg težko železno kroglo ter jo vrže. V tem hipu skoči preko igrišča 7 letni naraščajnik Duško, edini sin trgovca Požuna. Krogla ga je oplazila po glavi in fantek je bil takoj ves oblit s krvjo. — Najprvo so ga odnesli v rudniško bolnišnico, potem pa je bil prepeljan v Ljubljano.

Kobilice so se v večjih množinah pojavile v zetski banovini ter začele pu- stošiti kraje. Uničujejo jih s pomočjo petroleja in karbolne kisline. Ni pa do- volj denarja na razpolago za nabavo teh uničevalnih sredstev.

Ogromen požar je bil 19. maja v ru- munski vasi Takacsi. Ker je vladal mo- čan veter, je bil kmalu večji del vasi v plamenu. Od 314 hiš jih je zgorelo 200. Zgorela je tudi pravoslavna in prote- stantovska cerkev. Nekaj oseb je našlo smrt v plamenih, nekaj je težje ali laž- je ranjenih, nekaj pa jih je vsled silnih ognjenih zubljev zblaznelo. Živina je skoraj vsa zgorela. Ogenj je nekdo naj- brž zanetil, ker je to bil v kratki dobi že četrti požar v tej vasi.

Silne poplave so bile v južnih delih Zedinjenih držav, zlasti v Teksasu. — Prageve je radi silnega deževja pre- stopilo več ko 15 rek. Voda je poplavi- la ozemlje v izmeri 30 kvadratnih milj. V taberih, kjer se zbirajo begunci iz ogroženih krajev, je že okoli 3000 ljudi. Mnogo ljudi je utonilo. Škoda, ki jo je povodenj napravila na poljih, cenijo na več milijonov dolarjev. Tudi iz Ru- munije se poroča o velikih poplavah zlasti v krajih ob Donavi in v severnem delu Moldave. Voda je razdejala ceste in mostove ter mestoma tudi prekinila železniške zveze. Velike poplave so tu- di bile v vzhodni Galiciji.

Iz Sibirije se je javil slovenski ujet- nik Jože Pijovnik iz Šmiklavža pri Slo- venjgradcu. Piše, da je ravno o Veliki noči z velikim veseljem prejel pismo Šmiklavškega g. župnika, ki mu je raz- jasn timer, da je domača občina že vložila prošnjo za njegovo oproščenje. Pijov- nik poroča, da je življenje v Sibiriji sla- bo, da ni dovolj ne hrane ne obleke; sladkorja dajejo 50 gramov za Sloveka

na mesec, tobaka ni. Ljudje so tamkaj pozabili na Boga, nekateri stari še gre- do v cerkev; mladi pa, če grede, grede pijani, se smejujejo in zasmehujejo cer- kvene obrede. Je še tam tudi dosti voj- nih ujetnikov, zlasti Čehov, Rumunov, Poljakov, Italijanov in nekaj Slovencev.

Štorkija na železniški postaji. Bi pravzaprav morala leteti do Maribora, kamor je bila neka mlada kmetica iz Stražgonjcev namenjena v porodnišni- co. Pa ni hotela dalje ko do Pragerske- ga. Tamošnji restavrater g. Majcen se je kmetice usmilil ter jo dal prenesti v eno izmed tujskih sob. Kmetica je srečno porodila, fantič in mati sta oba zdrava. G. restavrater je tudi bil fant- ku za botra.

Nečloveška mačeha. Poštni ravnatelj v Krakovu na Poljskem Josip Lubar- toviski se je pred petimi leti poročil z laborantko Marijo Halacinsko, ki je bila nameščena v bolnišnici za nalez- ljive bolezni. Ker je imel Lubartovski iz prešnjega zakona štiri otroke, je ma- čeha z njimi grdo ravnala, hoteč se jih iznebiti. V to svrbo je vzela v bolniš- nici posodice s tifusovimi in driskini- mi bacili. Kmalu nato so oboleli trije Lubartovski sinovi iz prešnjega za- kona v starosti 10, 14 in 16 let in in hiš- ni učitelj. Starejša dečka sta umrla na tifusu, 10 letni pa je še vedno resno bolan, hišni učitelj pa je okreval. Pri policijskem zaslišanju je izjavila 13 letna hčerka, da je mačeha skuhala 14. maja trem bratom in hišnemu učitelju neko jed za večerjo ter ji prepo- vedala, da ne sme od te jedi jesti. Po- tem je posodo v manganovi raztoplini pomila in prekuhala. Pri hišni preis- kavi so našli tri posodice bacilov, ki so izginile iz bolnišnice. Nečloveška ma- čeha je prepeljana v sodne zapore.

Požar. Dne 15. maja je ob pol štirih zjutraj iz nepojasnjene vzroka iz- bruhnil požar na gospodarskem poslop- ju posestnika Franca Kolar, po doma- če Jeznik v Legnu št. 52. Požar je do- tal upepelil 40 metrov dolgo in 13 met- rov široko gospodarsko poslopje (hlev s škodnjem, 30 stotov sena, 30 stotov slame in vse gospodarsko orodje. Ško- da znaša 80.000 Din. V Kolarjevem škodnju je imel tudi najemnik Temni- kar Janez, po domače Naveršnik v Leg- nu št. 31 shranjenih 10 stotov sena in 10 stotov slame, na kateri trpi Temni- kar 1200 Din škode. Kolarjevo gospo- darsko poslopje je bilo zavarovano pri zavarovalni družbi »Jugoslavija« za 50.000 Din in gospodarsko orodje in pridatki pa pri »Slaviji« za 25.000 Din. Temnikar za svoje pridatke ni bil za- varovan. Hiša, ki je 14 metrov oddalje- na od gospodarskega poslopja, je po za- slugi in trudu gospodarja in sosedov ter vsled ugodnih vremenskih razmer v kljub temu, da je krita z deščicami, ostala nepoškodovana. Živino so pra- vočasno rešili. Domneva se, da je požar nastal po neprevidnosti kakega potni- ka, ki je na gospodarskem poslopiju prenočil ali pa po neprevidnosti kak- šne druge osebe.

Krajevna protituberkulozna liga pri Sv. Lovrencu na Pohorju. V nedeljo, dne 18. maja je bil pod vodstvom upra- vitelja ekspoziture OUZD v Mariboru

ustanovljen pripravljalni odbor Kra- jevne protituberkulozne lige pri Sv. Lovrencu na Pohorju. G. dr. Pirnat je v svojem govoru obrazložil važnost in pomen te ustanove, nakar je bil izvo- ljen naslednji pripravljalni odbor: Za predsednika g. Anton Kasjak, posest- nik. Odborniki: g. Avgust Löschnigg, industrijalec, g. Lavrič Stanko, šolski upravitelj, Maks Lamprecht, župan; ga. Kasjak in gđc. Jevšenjak, učiteljici; Ivan Oblak, župnik; Nadrah Ignacij, župnik v Mariji Puščavi; Andrej Hauptman, župan; Urbanc Jakob, ve- leposestnik; g. Heinschko, trgovec; Pei- tler Franc in Jurij, posestnika in drugi.

Kandidat dokazal svoje »mokro« stališče. Ant. Filipiak, ki kandidira v La- ke County za državnega senatorja na odločno »mokremo« stališču proti suha- ču S. Hodgesu, je pokazal na političnem zborovanju v tem mestu, da svojih pri- stažev ne vodi za nos, ampak da je v resnici »moker«, za kakršnega se izda- ja. Med govorom je privlekel iz žepa stekleničico, iz nje je izlil malo količi- no na mizo ter jo zažgal. Moder plamen je dokazal, kakšna je tekočina. Nato je nastavil steklenico na usta in jo izpraz- nil v dušku. Med splošno veselostjo in odobravanjem je nato privlekel še dru- go stekleničico in jo ponudil svojemu protikandidatu Hodgesu, ki ga pa na nesrečo ni bilo med zborovalci in je njemu ostala za drug poizkus.

Ženska pred zrcalom. Neki švedski učenjak je izračunal, da stoji mlado dekle dnevno povprečno četrto ure pred zrcalom, ženske v starosti od 20 do 70 let pa rabijo za to povprečno 25 minut dnevno. Ženska, ki živi 70 let, porabi za gledanje v zrcalo celih 600.000 ur ali 250 dni. Se zanimivejši so računi šved- skega učenjaka, po katerih porabi 72 letni človek povprečno dve leti svojega življenja za oblačenje in slačenje. De- vet let in osem mesecev za razvedrilo, 23 let in osem mesecev za spanje, šest let in dva meseca za jed, štiri leta za razne bolezni, za delo pa 19 let in osem mesecev.

Ogromni roji kobilic. Še nikdar v zgodovini ni bila kobilica nadloga tak- ko strahovita, kakor je letos. Prizadete od nje so zlasti dežele v severovzhodni Afriki in zapadni Aziji. Škoda, ki je pov- zročena v deseterih deželah, se ceni na mnogo milijonov dolarjev. Velikanski roji, ki so včasih do 12 milj dolgi, po- polnoma potemne nebo in pri letanju razvijajo šum, ki naravnost glušeče vpliva na uho. Roji potujejo od dežele do dežele in prelete včasih daljavo do sto milj, ne da bi se spustile na zemljo. Kamor pa se te požrešne žuželke vse- dejo, izgine v najkrajšem času vse kar je zelenega, setev, trava in listje na drevju. Oblasti so že izdale ogromne svote pri pobijanju te nadloge.

Lokomotiva brez vodnika. V osebni vlak proge Cunes-Ventimiglia, ki je vo- zil od Turina proti Breilu, je na postaji San Dalmazzo z vso silo zavozila loko- motiva brez vodnika. Neki železniški delavec je lokomotivo pognal; ka pa je ni mogel ustaviti, je iz strahu skočil dol in prepustil lokomotivo usodi. — Kljub brzovoznemu opozorilu na kolo- dveru San Dalmazzo je dohitela osebni

vlak. Zadnji vagoni vlaka so popolnoma razbiti. Od potnikov sta bila dva ubita dva težko in trije lahko ranjeni.

250 let star. Na univerzi Čen-Tu je predaval o svojem življenju stari Li-Jing-Jung, ki trdi, da je že 250 let star. Priporoča, da je vstopil leta 1698 kot osemnajstletni prostovoljec v vojsko cesarja Čang-Hija in se udeležil bitke na otoku Formozi in v Tibetu. Za svojo pogumnost je pozneje dobil službo vararja v cesarjevi palači in bil navzoč pri kronanju Lijen-Lunga leta 1736. Bil je osemkrat oženjen in so mu vse žene umrle v visoki starosti. Izmed 46 otrok mu je zdaj ostal samo najmlajši 86 leten sin. Li-Jing-Jung ima izvrsten spomin in izredno živo pripoveduje o starih časih. A nima žalibog nobenih listin o svojem rojstvu, ker na Kitajskem ne poznajo matičnih knjig. To bo seveda v neverni Evropi škodovalo zanesljivosti podatkov o dolgem življenju čudnega človeka. Vendar trdijo zgodovinarji, da je res tako star; popisal jim je osebnosti in dogodke tekom vladanja zadnjih devetih cesarjev tako natančno, da more to storiti samo kakšen sodobnik.

Stražnik in prestolonaslednik. Princ Waleški, ki je že ozdravil po hudem napadu malarije, je doživel sledeči zabavni dogodek na svojem afriškem potovanju: Prišel je z avtomobilom v Antabo, majhno mesto ob Albertovem jezeru in ga je sredi ulice ustavil stražnik-zamorec. Povedal mu je, da je prepovedan ves promet po glavni ulici, dokler ne pride mimo princ Waleški. Policijski uradnik, ki je spremljal prestolonaslednika, je odgovoril: »Saj je to princ sam!« — »O, nisem tako neumen, da bi vam verjel,« je odgovoril stražnik, »vsak to pravi, ker se mu ne ljubi čakati!« Zapisal je številko avtomobila in rekel, naj počaka na hodniku, dokler ne privozi mimo princ. Na srečo se je kmalu prikazal neki voz: stražnik mu je pohitel naproti in obrnil avtomobilu hrbet. Prestolonaslednik, ki je bil sam za šoferja, je izrabil priliko, pognal motor in izginil onstran ovinka, ne da bi se zmenil za stražnikove proteste. Sicer bi moral dolgo sam nase čakati.

Najboljše zavaruje škodo po toči in požaru glavni zastopnik »Vzajemne zavarovalnice« Franjo Žebot v Mariboru, Loška ulica št. 10. Ker imajo ljudje silno površno in neredno izvršena zavarovanja, izvršuje Žebot brezplačno revizijo zavarovalnih list. Opozorjamo na današnji oglas. Priporočamo!

Priporočamo se pri nakupu blaga manufakturna trgovina
M. E. SEPEC
468 Maribor, Grajski trg. šte. 2

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, zapeka, gniloba v črevesu, žolčan okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blede barva obraza izginejo čisto po večkratni uporabi naravnega »**Franz Josefove**« grenčice s tem, da jo izpijemo kozarec, predno ležemo spat. Specijalni zdravniki za bolezni v prebavnih izjavljajo, da je »**Franz Josefova**« voda toplo priporočati kot v te namene službe zdravilo. »**Franz Josefova**« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Kužna znamenja.

Celo vrsto nalezljivih bolezni (epidemij), ki so zlasti v prvi polovici XIV. stoletja in zdaj tu zdaj tam od začetka XVI. do začetka XVIII. stoletja razsajale tudi po naših pokrajinah, je imenovalo naše ljudstvo po najhujših teh bolezni kugo, katero so si štajerski Slovenci predstavljali kot progasto kravo.

Po mnenju takratne znanosti je izvor kuge slab zrak, kazen božja, posledica nekaterih zvezd, zlasti repatic, ki s svojim repom zastrupljajo ozračje ali pa delo čarovnikov. Proti tej strašni bolezni, pri kateri je človeka žgalo v prsih in v trebuhu, nakar so se med visoko vročino začele za ušesi, na vratu, pod pazduho, pod komolci in kolena izpuščati strašne modrikaste bule, ali pa so žgoči izpuščaji pokrili celo telo, ni človek poznal pravega sredstva.

Proti kugi se je oblast začela smotreno boriti že v XIV. stoletju, iz katerega imamo (1374) prvo uredbo proti kugi in ki se glasi: 1. Vsak bolnik na kugi se mora odpraviti iz mesta na polje, da tam ali umrje ali ozdravi. 2. Ti, ki so bili v dotiki z okuženim, morajo ostati 10 dni ločeni od drugih. 3. Duhovniki, ki obiskujejo bolnike, morajo naznaniti vsak kužni slučaj oblasti, drugače se jim zapleni premoženje in se jih sežge na grmadi. 4. Kdor prinese kugo, dotičnega premoženje se zapleni. 5. Razen za to določenih ljudi ne sme biti nikdo pri okuženem, drugače je kaznovan s smrtjo in izgubo premoženja. Te naredbe se naslanjajo na prejšnje ukrepe proti drugi nekdanji strahovladni naše zemlje, proti gobavosti. V ospredju zdravstvene politike stoje mesta, v začetku novega veka pa prevzame boj proti kugi država, ki ga vodi v pravcu navedenih ukrepov proti kugi.

Takratno zdravstvo je iskalo proti

črni smrti, ki je trebila prebivalstvo tako močno kot nobena vojna in ki je preprečevala vsake sejme, vsako trgovino, nadalje povzročala propad nranosti in pa zmanjšanje moči državne oborožene sile, vsa mogoča sredstva. Gruden poroča po Peilichu o nekaterih zdravniških sredstvih proti kugi: Na tešče pij svojo vodo, ker to prežene iz želodca gnilobo in odpre jetra in čreva. Ako čutiš, da je zrak okoli tebe okužen, drgni se pogosto ob kozla, ki hudo smrdi, ali pa pojdi duhat zrak na stranišče. Zelo čislano zdravilo je bilo »zlato jajce«, ki se je napravljalo iz rumenjaka, terjakovega čaja in žafarana. Nekaj časa so kot najboljšo sredstvo zoper kugo slovele krastače. — Zdravniki in drugi ljudje so jih lovili med šmarnimi mašami, češ, da ta žival posebno dobro vleče nase kužni strup. Natikali so jih na količe, posušili na solncu, potem pa dobro stolkli. Prah stolčenih krastač so gospoda in kmetje nosili v svilnatih mešičkih na srčni jamic. Nekateri so si obesili tudi cele krote okoli vratu. Drugi so jih kuhali na mleku ali kislu in vse skupaj pojedli ali pa na obližih namazane devali na kužne rane.

Radi nizkega stanja takratne zdravniške vede in zdravstvenega postopanja so se ljudje borili poleg izoliranja pokrajin, mest ali vasi ter posameznikov proti kugi z molitvijo, postom in dobrimi deli, s čimer so hoteli potolažiti jezo božjo. Kot pomočnike in priporočnike proti kugi so častili Marijo, Sebastijana, Roka, Antona, Rozalijo, Ignacija, Franca Ksaverija in Jožefa ter Karla Boromejskega. Zgodaj se je pojavil običaj nositi pri sebi blagoslovljene križe ali podobice, na primer s podobo Zaharije ali Benedikta. Kot spomin na prestalo ali rešitev od kuge pa so pri nas najbolj pogosta kužna znamenja.

Najlepše darilo za birmance je lep molitvenik!

**Velika izbira molitvenikov v
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**

Koroška cesta 5

Aleksandrova cesta 6

Naslov molitvenika	DINARJEV	
	Rdeča obreza	Zlata obreza
Ključek nebeški	15	20
Moj tovariš	16	20
Češčena Marija	14	16, 17, 18, 41, 45
Rajski glasovi	—	23, 24, 25, 26, 39, 53, 58
Kvišku srca	—	16, 17, 18, 28, 40, 42
Slava Bogu	7	14
Za Jezusom	13	26
Pri Jerusu	9	30, 42
Oče naš	—	26
Kam greš	8.50	24, 34
Sv. Pomlad	7.50	11, 14, 20, 28
Angelček	6	10, 12, 16, 19, 26, 30
Življenje mojega življenja	11	16, 20, 28, 35
Marija Pomočnica	11	14, 20
Reši svojo dušo	11	14, 20
Družbenik Marijin	16	22, 44
Besede življenja	22	30
Sv. Anton Padovanski	24	28, 48